

NBA-Bestuur
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
consultaties@nba.nl

Utrecht, 29 september 2023

Betreft: Consultatie Handreiking 1137

Geachte collega's,

Met veel belangstelling heeft SRA kennisgenomen van de Handreiking 1137 Corruptie, Werkzaamheden van de accountant. Ondanks de lengte van het document is de tekst prettig leesbaar, niet formeel, gelardeerd met veel praktische en verhelderende voorbeelden en doorvertalingen, en dankzij de mogelijkheid van doorklikken goed behapbaar. Onze complimenten voor deze handreiking nieuwe stijl.

Vanzelfsprekend hebben we de Handreiking ook vanuit inhoudelijk perspectief bekeken. Voordat we de gestelde vragen beantwoorden, geven we u graag een aantal voor SRA en de mkb-praktijk, wezenlijke kanttekeningen, opmerkingen en aanbevelingen mee.

Kanttekeningen, opmerkingen en aanbevelingen

Poortwachtersfunctie

De poortwachtersfunctie van de accountant wordt nu onevenredig breed ingevuld, omdat de opdracht niet als uitgangspunt wordt genomen.

“De poortwachtersfunctie van de accountant ziet op:

- a. aan de hand van wet- en regelgeving te komen tot een gedegen risicoanalyse en daarop de juiste werkzaamheden te plannen en uitvoeren, en*
- b. te acteren wanneer de accountant in het kader van diens werkzaamheden (opdracht) op indicaties van corruptie en / of witwassen stuit.”*

SRA is van mening dat de accountant geen rol inzake een actieve opsporingsplicht ten aanzien van corruptie dient te worden toebedeeld. Deze functie dient vanuit de opdracht voort te komen: de accountant stelt bij de uitvoering van zijn opdracht primair vast of sprake is van (risico's op) een afwijking van materieel belang in de verantwoording die het gevolg is van fouten en/of fraude. Deze afwijkingen kunnen ontstaan door corruptie. De response van de accountant is gericht op de onderkende risico's. Dit is een andere insteek dan actief op zoek te gaan naar corruptie. Dit mag in Handreiking 1137 meer en uitdrukkelijk naar voren worden gebracht.

Integrale benadering

SRA verzoekt dringend om de aanpassing van Handreiking 1137 in samenhang met andere voor de accountant relevante wet- en regelgeving te bezien. De voorgestelde wijzigingen gaan verder dan de Standaarden op dit moment vereisen of voorschrijven. Naar onze mening kan de Handreiking in de juridische afweging nooit verder gaan dan de Standaarden. Ook de suggestie van een actieve opsporingsplicht is niet mogelijk, alleen op basis van de Handreiking.

Voor alles zullen de Standaarden en bijvoorbeeld ook de verslaggevingsvoorschriften¹ hierop dienen aan te sluiten, voordat de Handreiking legitiem kan zijn.

Guidance toepassing Standaard 700

Daarnaast is meer guidance noodzakelijk bij uitwerking van de gevolgen van deze Handreiking voor de toepassing van Standaard 700.

Daarbij geldt specifiek dat in het mkb naar verwachting vaak sprake zal zijn van een situatie waarbij er niet voldoende en geschikte controle-informatie kan worden verkregen ten aanzien van de volgens de Handreiking te onderkennen risico's; En dat dit van diepgaande invloed is, hetgeen zal leiden tot een verklaring van oordeelonthouding. In deze situatie wordt de sectie 'Controleaanpak frauderisico's' niet in de controleverklaring opgenomen, maar zal in de 'Basis voor onze oordeelonthouding' een beschrijving worden opgenomen van de redenen voor deze onmogelijkheid. Dat wil echter niet zeggen dat de accountant dan geen werkzaamheden dient te verrichten. In de Handreiking kan dit meer benadrukt worden.

Overige opmerkingen

1. In de Handreiking (met name hoofdstuk 4) wordt
 - a. geen onderscheid gemaakt tussen risicofactoren en (inherente) risico's, en
 - b. geen onderscheid gemaakt tussen de identificatie van een risico en de inschatting van een risico op een afwijking van materieel belang (RAMB).

Na het identificeren en vervolgens evalueren van corruptierisicofactoren identificeert de accountant de inherente RAMB's. Daarbij evalueert de accountant kans en impact van die risico's. Dit kan meer expliciet in de Handreiking worden opgenomen, alsmede de overwegingen die in dit verband gelden ten aanzien de beheersingsomgeving (is dit een onderdeel van de evaluatie van het inherente risico of een onderdeel van de voor een geïdentificeerd risico relevante interne beheersing?) .

2. Wanneer de accountant alle facility payments moet beschouwen als voor de controle relevante informatie, ontstaat naar verwachting een (onnodige) overkill aan te verrichten werkzaamheden. Guidance voor een nadere afbakening is dan ook gewenst.

Consultatievragen

1. *Is de vertaling van risicofactoren rond corruptie naar corruptierisico's voldoende duidelijk en hanteerbaar (paragraaf 4.4.2)?*

Zie voorgaande opmerkingen.

2. *In de handreiking wordt het concept 'afgeleide transacties' uitgelegd. Is de uitleg rondom 'afgeleide transacties' in het kader van materialiteit behulpzaam (paragraaf 4.4.3)?*

Het zijn gestileerde voorbeelden. De praktijk is weerbarstiger.

De accountant betreft zowel de directe als afgeleide transactiestromen bij de afweging of een risico op een afwijking van materieel belang bestaat. Het ligt daarbij voor de hand dat de vooraf bepaalde (uitvoerings-)materialiteit naar beneden wordt bijgesteld daar waar het gaat om risico's die een gevolg zijn van corruptie. Dit aspect zien wij nergens terug. Daarentegen spreekt het voor zich dat de kwalitatieve benadering van de materialiteit voorrang geniet. Dit aspect is wel terug te vinden in de Handreiking.

3. *Is de toelichting over de mogelijke gevolgen voor de controleverklaring duidelijk en behulpzaam (hoofdstuk 8)?*

Zie voorgaande opmerkingen.

¹ Denk bijvoorbeeld aan het bestuursverslag, ontwikkelingen ten aanzien van de VOR en op te nemen toelichting c.q. verwerking in de jaarrekening, wanneer opnemen voorziening, lasten, NUBBV, et cetera)

4. *Is deze handreiking ook nuttig en passend voor een praktijk waarbij geen jaarrekeningcontroles worden verricht (hoofdstuk 9)?*
Zie voorgaande opmerkingen.
5. *In de handreiking worden verschillende verdiepende onderwerpen behandeld. Is de uitwerking van deze onderwerpen behulpzaam (hoofdstuk 10)?*
Ja
6. *Zijn de voorbeelden in de bijlage helder en illustratief?*
Ja
7. *Helpen bij het begrijpen en toepassen van de handreiking:*
 - a. *de schrijfstijl?*
 - b. *de vernieuwde opmaak?*Verwezen wordt naar onze complimenten.
8. *Heeft u nog andere adviezen en/of opmerkingen met betrekking tot de handreiking?*
Zie voorgaande opmerkingen.

Als laatste

Bij vragen zijn we zijn vanzelfsprekend bereid om een nadere toelichting te geven. U kunt daarvoor contact opnemen met Henk Kats van Bureau Vaktechniek via h.kats@sra.nl

Hartelijke groet,
namens SRA

Paul C.J. Dinkgreve RA
voorzitter SRA commissie Kwaliteit Vaktechniek